

R/SE

RIKOSSEURAAMUSLAITOS

Nuoret yhdyskuntaseuraamusasiakkaina

Rikosseuraamusesimies Irene Kolula, Uudenmaan
yhdyskuntaseuraamustoimisto

Yhdyskuntaseuraamuksien tavoite

■ Laki yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta 2 §

”Yhdyskuntaseuraamusten tavoitteena on rangaistuksen täytäntöönpanon aikana tukea tuomittua hänen sosiaalisen selviytymisensä edistämiseksi sekä lisätä hänen valmiuksiaan elää rikoksetonta elämää”

Yhdyskuntaseuraamuksen sisältö

- Yhdyskuntaseuraamus sisältää tuomitun valvontaa, velvollisuuksia, kieltoja ja muita ehtoja sekä toimintaa, joka määritellään tuomitun tarpeiden ja olosuhteiden sekä yhteiskunnan turvallisuuden edellyttämällä tavalla siten kuin tässä laissa säädetään (3 §)
- Alle 21-vuotiaana rikoksen tehneille nuorille tuomittua yhdyskuntaseuraamusta täytäntöönpannassa on kiinnitettävä erityistä huomiota tuomitun iästä ja kehitysvaiheesta johtuviin tarpeisiin (4 §)

Yhdyskuntaseuraamukset 2023

- 1) Ehdollisesti rangaistujen nuorten valvonta
- 2) Nuorisorangaistus
- 3) Yhdyskuntapalvelu
- 4) Valvontarangaistus
- 5) Ehdonalaisesti vankilasta vapautuneiden valvonta, vakava-asiakkaat
- 6) Yhdistelmärangaistus
- 7) Ehdollisesti rangaistujen aikuisten valvonta

- + Lisäksi työhömme kuuluu seuraamusselvitysten kirjoittaminen oikeudenkäyntejä varten ja koevapaudessa olevien vankien valvonta (tukipartio)
- Pakkokeinot: Tutkintavankeus, tutkinta-aresti ja tehostettu matkustuskielto

Seuraamusselvitykset

- Yhdyskuntaseuraamustoimisto laatii seuraamusselvityksiä syyttäjän/tuomioistuimen tai asiakkaan pyynnöstä tulevaa oikeudenkäyntiä varten
- Yhdyskuntaseuraamustoimistoissa laaditaan erilaisia seuraamusselvityksiä, joissa arvioidaan: syytetyn asiakkaan mahdollisuuksia selviytyä yhdyskuntapalvelusta tai valvontarangaistuksesta tai tarvetta valvontaan ehdollisen vankeusrangaistuksen ohella
- Seuraamusselvityksissä kartoitetaan syytetyn elämäntilannetta haastatteluin sekä hankkimalla tarpeellisia tietoja eri viranomaisilta
- Kirjalliset tiedot: rikosrekisteri, väestötietojärjestelmä, poliisitiedot, Tyyne, Vati, sosiaali- ja terveystietojärjestelmien tiedot, päihdepalveluiden käyttö
- Seuraamusselvitykseen sisältyy yksilöllinen rangaistusajan suunnitelma

Seuraamusselvitysvaihe - rangaistusajan suunnitelma

- Rangaistuksen sisällön määrittely: velvollisuudet, palkaton työ, kuntoutus sekä elämänhallintaa ja rangaistuksen suorittamista edistävät tukitoimet kuten ohjelmatyö
- Rangaistuksen alkaessa suunnitelman ja tukitoimien yhteinen suunnittelu sosiaalitoimen kanssa-> yhteinen suunnitelma
- Tavoitteena, että lausunnon laatinut työntekijä jatkaa toimeenpanovaiheessa – sitouttaminen ja motivointi

Ehdollisesti rangaistujen nuorten valvonta

- Alle 21-vuotiaana rikoksen tehneille nuorille voidaan tuomita ehdollisen vankeuden tehosteeksi valvonta (pituus 1 v 3 kk)
- Tapaamisia noin 1-2 kertaa kuussa tarpeen mukaan toimistolla tai yhteistyökumppaneiden tiloissa
- Sisältää muun muassa verkostotyötä, rikos- ja päihdekeskusteluja, keskusteluja asenteista, asumisesta, koulusta/työstä, sosiaalisesta verkostosta, vapaa-ajasta, tuen tarpeesta
- Ehtojen rikkominen voi johtaa huomautuksiin, varoitukseen, poliisin noutoon tai ilmoitukseen syyttäjälle
- Voidaan lakkauttaa 6 kk kohdalla, jos tilanne on hyvä

Nuorisorangaistus

- Tarkoitettu nuorille, jotka ovat syyllistyneet rikokseen alle 18-vuotiaana ja uusimisriski arvioidaan korkeaksi
- Kesto 4-12 kuukautta, aikataulutetut tapaamiset 1-2 kertaa viikossa
- Sisältö: 1) valvontatapaamiset 2) ohjelmat ja tehtävät
3) työelämään perehtyminen
- Nuorisorangaistus- käsikirja apuna
- Jos tuomittu rikkoo rangaistuksen sääntöjä toistuvasti, voidaan loppuosa rangaistuksesta muuntaa ehdottomaksi vankeudeksi

Ehdonalaisesti vapautuneiden valvonta

- Vanki vapautuu vankilasta ehdonlaiseen vapauteen
- Ehdonalainen vapaus kestää tuomion koeajan loppuun, kuitenkin enintään kolme vuotta
- Valvontaan määrittäminen:
  - 1) koeaika on pitempi kuin yksi vuosi;
  - 2) rikos on tehty alle 21-vuotiaana;
  - 3) vanki itse sitä pyytää;
  - 4) vanki on sitoutunut noudattamaan valvotusta koevapaudesta annetun lain (629/2013) 4 §:ssä tarkoitettua lääkehoitoa ja siihen mahdollisesti liitettyä muuta hoitoa ja tukea koskevia ehtoja;
  - 5) murhasta, taposta tai murhan yrityksestä tuomitun vangin riski syyllistyä uuteen väkivaltarikokseen arvioidaan korkeaksi; tai
  - 6) väkivalta- tai seksuaalirikoksesta vankeusrangaistusta suorittavan ja aikaisemmin vastaavanlaisesta rikoksesta vankeusrangaistukseen tuomitun vangin riski syyllistyä uuteen väkivalta- tai seksuaalirikokseen arvioidaan korkeaksi.

Yhdyskuntaseuraamustyön osa-alueet

- Juridis-hallinnollinen työ
- Sosiaalityölle tyypillinen tukemis- ja auttamistyö
- Menetelmällinen ja strukturoitu vaikuttamistyö
- Palveluohjauksellinen ja verkostomainen työ

Asiakastyön keskeisiä työskentelyalueita

- Risk-Need-Responsivity (RnR-periaate: riski-, tarve- ja vastaavuusperiaate)
- Good Lives Model -ajattelu
- Rikollista käyttäytymistä tukevat arvot, asenteet, uskomukset ja ajattelumallit
- Epäsosiaalinen ja rikosmyönteinen lähipiiri
- Impulsiivisuus, huonot ongelmanratkaisutaidot, heikko itsekontrolli
- Hallitsematon päihteidenkäyttö
- Ongelmat perhe-elämässä, talouden hallinnassa, opinnoissa, työelämässä sekä vapaa-ajan käytössä